

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/23/2016
Identifikačné číslo spisu: 2014200898
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:2014200898.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: O., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 26. marca 2014, č. 8507-4/2014-BA, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 19. januára 2016, č. k. 20S/101/2014-50, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. januára 2016, č. k. 20S/101/2014-50, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 19. januára 2016, č. k. 20S/101/2014-50, rozhodnutie žalovanej z 26. marca 2014, č. 8507-4/2014-BA zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. c/, písm. d/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

V správnom konaní vydala Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodnutie z 12. septembra 2011, číslo 700-0262/2011-23, podľa ktorého zamestnankynG., nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 1. júla 2010. Žalovaná ako druhostupňový orgán rozhodnutím z 26. marca 2014, č. 8507-4/2014-BA zmenila rozhodnutie z 12. septembra 2011 tak, že vo výrokovej časti rozhodnutia vypustila text „... nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti ...“ a doplnila text „... nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ...“. V ostatnom bolo prvostupňové rozhodnutie potvrdené.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku predovšetkým konštatoval tú skutočnosť, že Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava nevykonala žiadne dokazovanie a nezískala žiaden dôkaz, ktorý by potvrdil, že žalobkyňa na území Slovenskej republiky reálne nevykonávala činnosť ako zamestnanec, preto nemôže podliehať slovenskému právnemu predpisu podľa článku 13 (3) základného nariadenia. Pre takéto rozhodnutie nemala a nedisponovala potrebnými dôkazmi, na základe ktorých vydala svoje rozhodnutie. Svoje rozhodnutie založila iba na konštatovaní, že fyzickou kontrolou nebolo možné preukázať reálny

výkon činností zamestnanca u zamestnávateľa L., pričom tento nedostatok neodstránila ani žalovaná. Preto aj záver, na základe ktorého žalovaná o veci rozhodla považoval krajský súd za predčasný, prijatý na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Argumentáciu žalovanej vyhodnotil ako pochybnú, hypotetickú a nepodloženú žiadnymi konkrétnymi dôkazmi; rovnako žalovanou vykonávané šetrenie vyhodnotil ako nepostačujúce pre vydanie rozhodnutia. Rovnako krajský súd nepovažoval za dostatočne preukázané okolnosti spojené s možným uzatvorením dohody medzi Slovenskou republikou a ZUS ako orgánom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky, čo nemôže postačovať na potvrdenie správnosti rozhodnutia žalovanej. Záverom, v tejto súvislosti, krajský súd poukázal na absenciu listu žalovanej z 10. decembra 2013, na ktorý táto odkazuje vo svojom vyjadrení k žalobe z č. I. 39 (po správnosti na č. I. 41; pozn.), ktorým žalovaná akceptovala návrh ZUS na uzatvorenie spoločnej dohody, v zmysle ktorej by bolo žalobcovi určené poľské zákonodarstvo. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods.1 OSP, avšak úspešnej žalobkyni náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že si tieto neuplatnila.

Rozsudok krajského súdu napadla žalovaná včas podaným odvolaním. Namietla, že vyzvala zamestnávateľa L. prostredníctvom ekonómky, aby predložil doklady preukazujúce reálny výkon činnosti svojich zamestnancov, nakoľko sa zamestnávateľ a ani jeho zamestnanci v čase kontroly v sídle spoločnosti nenachádzali. Následne na to boli predložené štvrtročné správy o vykonaní práce, ku ktorým boli pripojené vizitky z hotelov a reštaurácií. Ďalšie doklady predložené neboli ani po následnej výzve. Žalovaná má za to, že tak žalobkyňa ako aj zamestnávateľ neunesli dôkazné bremeno, pričom svoje povinnosti plynúce z vykonávacieho nariadenia (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia; pozn.) si riadne nesplnili. Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie pojem pracovník v zmysle článku 39 základného nariadenia (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia; pozn.) má autonómny význam v práve Únie a nemá byť vykladaný zužujúco. Za pracovníka je potrebné považovať každého, kto vykonáva skutočne a konkrétne činnosť, s výnimkou činností, ktoré sú tak obmedzené, že sa javia ako čisto okrajové a vedľajšie. Žalovaná teda naďalej zastáva právny názor, že na základe kontroly sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti zamestnancov zamestnávateľa L. na území Slovenskej republiky. Preto považuje výrok napadnutého rozhodnutia za dostatočne preukázaný. Ďalej uviedla, že v súlade s čl. 76 ods. 4 základného nariadenia Sociálna poisťovňa vo vzťahu k zamestnávateľovi žalobkyne, ako aj ostatným zamestnávateľom, ktorí zamestnávajú osoby s nízkym vymeriavacím základom a bydliskom v Poľskej republike, informovala poľskú inštitúciu sociálneho zabezpečenia ZUS Váňava, listom z 25. júla 2013, č. 36968-2/2013-BA, že v prípade zamestnávateľov o. i. L., ide o firmy, ktorých zamestnanci reálne nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky. Poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS Váňava listom z 10. októbra 2013, č. 992900/502/32/2013 tieto skutočnosti akceptovala. Žalovaná má za to, že hoci v liste nie je uvedené, že určenie poľského zákonodarstva platí aj pre žalobkyňu, uvedené sa vzťahuje na každého zamestnanca zamestnávateľa L., pretože z listu vyplýva, že zamestnanci u zamestnávateľa L. P. I. nepodliehajú slovenskej legislatíve. Vzhľadom na uvedené dôvody žalovaná navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne.

Žalobkyňa sa k odvolaniu v stanovenej lehote nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie alebo zmenu.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. - Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 250 ods. 1 OSP, účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Prvostupňovým rozhodnutím z 12. septembra 2011, číslo 700-0262/2011-23 Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodla, že p. O., nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 01. júla 2010, ako zamestnankyni u zamestnávateľa L. s miestom podnikania t. č. W. Žalovaná rozhodnutím z 26. marca 2014, č. 8507-4/2014-BA zmenila rozhodnutie z 12. septembra 2011 tak, že vo výrokovej časti rozhodnutia vypustila text „... nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti ...“ a doplnila text „... nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ...“. V ostatnom prvostupňové rozhodnutie potvrdila.

Z uvedeného vyplýva, že zamestnávateľ L. bol ako zamestnávateľ žalobkyne účastníkom správneho konania, pričom je celkom zrejmé, že zrušenie napadnutého rozhodnutia sa bude dotýkať aj jeho práv a povinností.

Ako ďalej vyplýva z výpisu zo živnostenského registra z 29. júla 2013, nachádzajúceho sa v administratívnom spise žalovanej (č. 1. 6 administratívneho spisu), živnostenské oprávnenie zamestnávateľovi žalobkyne zaniklo dňa 2. júna 2012.

Podľa § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon“) živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Zánik živnostenského oprávnenia má iba ten dôsledok, že fyzická osoba už nie je oprávnená vykonávať živnosť. Zánikom živnostenského oprávnenia však nedochádza k zániku povinností fyzickej osoby, ktoré jej vznikli počas prevádzkovania živnosti, vrátane povinností, ktoré takej fyzickej osobe vznikli v spojení so zamestnávaním zamestnancov podľa pracovnej zmluvy. Nedochádza preto ani k zániku zodpovedností, ktoré takej fyzickej osobe ako zamestnávateľovi vznikli podľa predpisov sociálneho poistenia.

L. U. P. bol účastníkom správneho konania aj po zániku jeho živnostenského oprávnenia v súlade s § 173 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. ako fyzická osoba, o ktorej právach alebo povinnostiach ustanovených týmto zákonom sa má konať alebo ktorej práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom môžu byť rozhodnutím správnych orgánov priamo dotknuté, a to najmä vo vzťahu k jeho prípadným odvodovým povinnostiam na sociálne poistenie podľa § 141 ods. 1 a § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., resp. právu na vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu podľa § 145 ods. 1 tohto zákona.

Vzhľadom na uvedené je potom potrebné konštatovať, že v dôsledku zániku živnostenského oprávnenia živnostníka L. naposledy s miestom podnikania v C. nezanikla spôsobilosť fyzickej osoby L., trvale bytom O., byť účastníkom konania, ani jeho prípadné povinnosti, a preto bolo potrebné aj v konaní pred správnym súdom konať aj s L. ako účastníkom správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Pokiaľ krajský súd nepríbral do konania L. postupoval v rozpore s v tom čase platným a účinným ustanovením § 250 ods. 1 veta druhá OSP. Najvyšší súd preto rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP a § 492 ods. 2 SSP.

V ďalšom konaní krajský súd priberie do konania L., trvale bytom O. vec znovu prejedná a rozhodne. V novom rozhodnutí vo veci znovu rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania, vrátane trov konania odvolacieho. Zároveň krajský súd v ďalšom procesnom postupe prihliadne na zmenu procesných právnych predpisov účinných od 1. júla 2016.

Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z.

o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.